

СИЛАБУС КУРСУ Культура наукової мови

Ступінь вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма: **Правова журналістика**

Вибіркова дисципліна

Рік навчання: **2**, семестр: **3**

Кількість кредитів: **5**, мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ПІБ

Старший викладач Теофілія Теофіліївна Вількова

Контактна інформація: teo_syrotiuk@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Опанування вибіркової дисципліни «Культура наукової мови» формуватиме мовну компетенцію майбутніх фахівців. Цей предмет базується на шкільній програмі з української мови та на курсі «Українська мова за професійним спрямуванням». Українська наукова мова є не тільки засобом пізнання та оволодіння інформацією, але й засобом її втілення у навчальній діяльності: виконання модульних контрольних робіт, складання найтипівіших наукових текстів, підготовка доповідей, участь у семінарах, конференціях, дискусіях, написання курсових робіт, представлення електронних презентацій тощо.

Мета вивчення дисципліни: розширити знання студентів про культуру української наукової мови, мовні засоби наукового тексту, допомогти їм оволодіти важливими процедурами сучасних наукових досліджень, розвинути потребу в нормативному використанні засобів наукової мови для успішної презентації результатів наукової діяльності.

СТРУКТУРА КУРСУ

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Значення курсу «Культура наукової мови» у підготовці фахівців із документознавчого менеджменту, правової журналістики. Поняття про культуромовну особистість	Знати сутність, завдання й особливості навчальної дисципліни. Розмежовувати поняття «культура мови» і «культура мовлення», культура наукової мови, наукове мовлення. Виокремлювати нормативний, комунікативний, естетичний аспекти культури наукової мови; виробити навички роботи з галузевими	Питання для обговорення, вправи, тести
		термінологічними словниками; уміти проводити огляд, аналіз й узагальнення наукових поглядів у галузі дослідження, обґрунтовувати власне бачення державною мовою.	

2	Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси. Функції наукової мови	Знати сфери використання, основні функції наукового стилю, аналізувати підстилі наукового стилю; встановлювати зв'язки між його підстилями, а також характеризувати мовні засоби наукового стилю. Розширити уявлення про наукову мову, її функції.	Тести, запитання для обговорення, практичні завдання, вправи
3	З історії становлення наукового стилю української мови. Діяльність Наукових товариств в Україні.	Поглибити знання про діяльність Наукового товариства імені Тараса Шевченка, дослідити мовні особистості ученого певної історичної епохи. Оцінювати внесок Інституту української наукової мови у вироблення української спеціальної термінології; проаналізувати розвиток української наукової мови на сучасному етапі. Визначати вагомість українських мовознавців і термінологів у сфері культури наукової мови	Пошукові завдання, Запитання для обговорення, тести
4	Нормативність української наукової мови. Галузева термінологія.	Оцінювати наукове мовлення в різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови. Аналізувати доцільність використання у фаховому мовленні іншомовної лексики; вміти виправляти лексичні помилки. Опанувати термінологію фаху і мовні кліше в наукових текстах. Активно використовувати термінологічні словники	Тести, запитання для обговорення, практичні завдання, вправи на редагування
5	Культура писемного наукового мовлення. Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти	Опанувати технології роботи з науковим текстом. Знати властивості наукового тексту: зв'язність (єдність теми, змісту, оцінки змісту, композиції, зв'язок речень, абзаців), цілісність на рівні змісту, функції, форми, наявність меж тексту (початок і кінець), логічність. Різновиди наукових текстів. Вимоги до наукового тексту.	Тести, запитання для обговорення, практичні завдання, вправи на редагування
6	Технологія аналізу наукового тексту. Поняття композиції в науковому тексті. Єдність змісту і логічна послідовність викладу. Компресія наукового тексту, види компресії.	Опанувати технології роботи з науковим текстом. Уміти підготувати план, конспект, тези, анотацію, реферат, рецензію, відгук. Вміти логічно, об'єктивно й послідовно подавати інформацію у вигляді схем, планів, тез. Оволодіти технологією аналізу наукового тексту	Запитання для обговорення, тести, кейси, робота з науковими текстами

7	Мовне оформлення наукового тексту. Курсова і магістерська робота у виші. Типові недоліки в оформленні наукової роботи.	Володіти культурою мислення, виробляти здатність до узагальнення, аналізу і синтезу в діяльності, пов'язаній з пошуком, нагромадженням, зберіганням і використанням інформації. Вироблення навичок формулювання проблеми, визначення актуальності наукового дослідження, його теоретичного і практичного значення, презентувати результати власних наукових досліджень державною мовою.	Пошукові завдання, запитання для обговорення, робота в бібліографічному відділі, в залі електронних ресурсів
8	Бібліографічний опис і спеціальні графічні засоби	Вироблення навичок укладати список використаних джерел; уміння правильно описувати наукові джерела., користуватися електронними каталогами, науково-метричними базами даних і сервісами для полегшення укладання бібліографії	запитання, для обговорення, тести, читальний зал бібліотеки
9	Наукова стаття як самостійний науковий твір. Наукова рецензія і науковий відгук	Вироблення навичок правильного використання різних мовних засобів у наукових статтях, науковій рецензії та відгуку. Відтворення і створення наукових текстів. Опанувати структуру, вимоги, мовні засоби наукової статті, алгоритм її написання.	пошукові завдання, робота з електронними ресурсами тести
10	Особливості редагування наукового тексту. Види редагування: вичитування; скорочення; обробка; переробка. Коректурні знаки.	Вміти аналізувати мовні засоби наукових текстів. Порівнювати відредагований текст з авторським варіантом, розвивати вміння та навички мовностилістичного аналізу наукових текстів фахового спрямування. Аналізувати причини неправильного комп'ютерного перекладу.	пошукові завдання, робота з електронними ресурсами, тести
11	Культура усної наукової комунікації. Виступ із науковим повідомленням: структура, етапи підготовки. Публічне виголошення доповіді, виступу	Вміти складати план усного виступу, продукувати оригінальну доповідь. Критично аналізувати дібрану інформацію, систематизувати, пояснювати і транслювати її зацікавленим особам, використовуючи засоби мовленнєвого наукового етикету.	Проблемні завдання, запитання для обговорення, ситуаційні завдання
12	Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці. Монологічні (доповідь,	Вміти застосовувати підготовлену наукову інформацію у будь-яких мовленнєвих ситуаціях, трактувати пояснення,	запитання, пошукові завдання

	повідомлення, виступ) та діалогічні (наукова бесіда, дискусія) жанри усного наукового мовлення. Наукові конференції, наукові дискусії, творчі диспути як засіб вияву культури наукової мови.	відстоювати позиції, толерантно вести дискусії чи інші наукові бесіди. Дотримуватися етикету публічного мовлення, виховувати мовний смак і мовне чуття, критичне ставлення до порушення мовних норм літературної мови	елементи тренінгу
13	Комп'ютерна презентація наукового виступу. Мета електронної презентації наукового виступу.	Вміння керувати аудиторією, використовуючи вербальні і невербальні прийоми презентації, зокрема електронної, доречно застосовуючи методи мовного оформлення. Опанувати виражальні можливості наукового стилю	проблемні завдання, запитання, презентація

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Вількова Т.Т. Культура наукової мови:навчально-методичний комплекс дисципліни. Тернопіль,2015.
2. Шкіцька І.Ю. Основи академічної доброчесності: навч.-метод. посібник для студ. вищих навч. закладів / І.Ю. Шкіцька. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с.
3. ДСТУ 3008 – 95. Державний стандарт України. Документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення . К.: Держстандарт України.1995. 36с.
4. ДСТУ 8302 - 2015. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. К.: Держспоживстандарт України. 2015. 48 с.
5. Бацевич Ф.,Кочан І. Лінгвістика тексту:підручник. Львів:ЛНУ імені Івана Франка,2016. 316 с.
6. Гриджук О.Є. Фахова термінологія: навчальний посібник .. Львів:НЛТУ України,2016.403 с.
7. Дашенко Н.Л. Науковий текст: оформлення і редагування:навчальний посібник. Тернопіль:ТНПУ ім. В.Гнатюка,2015.431 с.
8. Колоїз Ж. В. Українська наукова мова : практикум. Кривий Ріг : КДПУ, 2017. 135 с.
9. Комова М. Українська документознавча термінологія: шляхи творення та функцій ні особливості: монографія. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011.
10. Костик Л.Б. та ін.Культура наукової мови: Курс лекцій / Л.Б.Костик, М.В. Філіпчук, Т.В. Мороз. Чернівці: Зелена Буковина, 2011
11. Левченко О. Науковий стиль:культура мовлення: навч.посібник . Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012.
12. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: Навч. посіб.з алгоритмічними приписами. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 312 с.
13. Селігей П.О. Світло і тіні наукового стилю:монографія / П.О.Селігей. К.: Видав.дім «Києво-Могилянська академія»,2016.628 с.
14. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч.посіб. / О. М. Семенов. К.: Видавничий центр "Академія",2010. 216 с.
15. Сурмін Ю. Науковий текст: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. К.: НА ДУ, 2008. 184 с.

Інтернет-ресурси

1. Класифікація нормативних документів України. URL: <http://document.org.ua/docs/class.php>
2. Україномовний сайт про сучасну українську мову. URL: <http://www.geocities.com/ukrexlibris/>

3. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду: <http://www.ulif.org.ua>
 4. Культура мови: <http://www.kultura-mowy.wikidot.com>

Словники:

1. Словник іншомовних слів. – Режим доступу: <http://www.pcdigest.net/ures/book/sis.html>
 2. Словники України «on-line». – Режим доступу: http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/

Бібліотеки:

1. Бібліотека Тернопільського національного економічного університету: www.tneu.edu.ua
 2. Національна бібліотека України: <http://nbuv.gov.ua>
 3. Тернопільська обласна універсальна бібліотека :<http://www.library.te.ua>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

- *Політика щодо дедлайнів і перескладання.* Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

ОЦІНЮВАННЯ

Остаточну оцінку за курс розраховують так:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
1. Усне опитування під час занять (6 тем по 5 балів= 30 балів) 2. Письмова робота 70 балів	30
1. Усне опитування під час занять (7 тем по 5 балів= 30 балів) 2. Письмова робота 70 балів	40
1. Підготовка КПЗ – мах 40 балів. 2. Захист КПЗ – мах 40 балів 3. Виконання завдань під час тренінгу =20 балів	30

Шкала оцінювання студентів:

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
60-69	
26-59	не зараховано
1-25	